

ATT GÅ VIDARE

ETT PROGRAM FÖR UNGDOMSTJÄNST

**Program i 3 nivåer för ungdomar som dömts till
ungdomstjänst**

PROGRAMBESKRIVNINGAR

ATT GÅ VIDARE – ETT PROGRAM FÖR UNGDOMAR SOM DÖMTS TILL UNGDOMSTJÄNST

När ungdomar döms till ungdomstjänst ska de gå ett program förutom att de skall utföra oavlönat lämpligt arbete. De ungdomar som döms ser inte alla likadana ut. Några har problem i livet, några riskerar att utveckla allvarlig kriminalitet. De flesta av dem har inte en sådan allvarlig problematik. För att möta dessa olika ungdomar är Att gå vidare anpassat, dels utifrån påföljden (antalet timmar), dels utifrån ungdomarnas behov. Programmet, liksom Ett Nytt Vägval som beskrivs nedan, är skrivet av Gunnar Bergström.

ETT NYTT VÄGVAL – ETT PROGRAM FÖR UNGDOMAR MED RISK ATT UTVECKLA EN KRIMINELL LIVSSTIL

För ungdomar som riskerar att utveckla en kriminell livsstil eller som redan gjort det finns ett längre program än ungdomstjänsten kan erbjuda. Detta program heter Ett Nytt Vägval och bygger på Glenn D. Walters tankar om kriminalitet som livsstil, omarbetat för att passa ungdomar. Detta program bedrivs på många ungdomshem och kan bedrivas som ett inslag om ungdomar dömts till vård inom socialtjänsten. Programmet innehåller 15-25 träffar (se nedan).

Kort bakgrund

”Ett Nytt Vägval” bygger delvis på teorier om kriminalitet som livsstil. Programmet utformades först för vuxna, senare i omarbetad form för ungdomar. Det har bedrivits i många år inom ungdomsvården och syftar till att utmana kriminella tankar och förändra en negativ självbild.

De flesta ungdomar som går ungdomstjänst har inte denna allvarliga kriminalitet och därför har programmet omarbetats och getts ett eget namn. Att gå vidare är idag ett självständigt program som har sina rötter i det mer omfattande programmet för ungdomar med allvarlig kriminalitet.

Att gå vidare

Programmet erbjuder 3 nivåer av insatser:

1. **Att gå vidare I:** 3 träffar – för ungdomar med påföljd under 40 timmars ungdomstjänst
2. **Att gå vidare II:** 5 träffar- för ungdomar med längre tider men utan allvarligt kriminellt tänkande. Föräldramedverkan erbjuds.
3. **Att gå vidare III:** 9 träffar – för ungdomar med längre tider och en viss grad av kriminellt tänkande. Föräldramedverkan erbjuds.

För att avgöra vilka som skall gå 5 eller 9 träffar görs en intervju med ungdomarna och de får fylla i ett test på kriminella tankemönster (Psykologisk Inventering av Kriminella Tankemönster). Testet kallas PIKT och är utformat av Glenn D. Walters.

Innehåll

Att gå vidare 1 – 3 träffar innehåller:

Avsnitt Ungdomspärm	Syfte
1. Samtal om brottet.	Reflektera över brottet och se konsekvenser. Bearbeta om behov finns
2. Samtal om alkohol	Många av brotten begås under inflytande av alkohol och många av ungdomarna har oroväckande alkoholvanor. Syftet är att hjälpa ungdomarna att reflektera över sina vanor och eventuellt ompröva dem
3. Att sätta upp mål.	Att lämna brottet bakom sig och gå vidare.

Att gå vidare II – 5 träffar innehåller:

Avsnitt Ungdomspärm	Anhörigpärm	Syfte
1. Samtal om brottet	✘ (inga anhöriga)	Reflektera över brottet och se konsekvenser.
2. Vad får någon att fortsätta med brott?	2. Vad får någon att fortsätta med brott	Göra klienten medveten om drivkrafter till brott och hur man bryta det
3. Vem drabbas av kriminalitet? Brottsoffer	3. Vem drabbas av kriminalitet? Brottsoffer	Se konsekvenser för andra och sig själv
4. Att sätta upp mål.	3. Att sätta upp mål.	Planera framtiden
5. Samtal om alkohol	✘ (inga anhöriga)	Många av brotten begås under inflytande av alkohol och många av ungdomarna har oroväckande alkoholvanor. Syftet är att hjälpa ungdomarna att reflektera över sina vanor och eventuellt ompröva dem. Om allvarligt okänt missbruk upptäcks anmäls detta till socialtjänst och föräldrar

Att gå vidare II – 9 träffar innehåller följande träffar. Man kan anpassa programmet efter ungdomarnas behov så alla gör inte samtliga avsnitt utan totalt 9 träffar.

Avsnitt Ungdomspärm	Anhöriga	Syfte
1. Vad hände? Samtal om brottet	✘ (inga anhöriga)	Reflektera över brottet och se konsekvenser. Bearbeta om behov finns. Prata om annan kriminalitet än det dömda brottet.
2. Hur är läget	✘ (inga anhöriga)	Bedöma allvaret i situationen och diskutera
3. Påverkan av andra	✘ (inga anhöriga)	Att prata om gruppträck, kamratpåverkan
4-5 Kriminella tankemönster	4-5 Tankemönster	Informera om och utmana kriminella tankar
6. Att sätta upp mål	6. Att sätta upp mål	Planera framtiden
7. Kriminella Tankemönster II	✘ (inga anhöriga)	Utmana tankar
8. Varför tänka på förändring?	✘ (inga anhöriga)	Att motivera den omotiverade
9. Vad får någon att fortsätta begå brott?	9. Vad får någon att fortsätta begå brott?	Göra klienten medveten om drivkrafter till brott och hur man bryta det
11. Risksituationer för brott	✘ (inga anhöriga)	Förebygga återfall
12. Värderingsövningar	12.Värderingsövningar	Utmana tankar
13. Alkohol	✘ (inga anhöriga)	Många av brotten begås under inflytande av alkohol och många av ungdomarna har oroväckande alkoholvanor. Syftet är att hjälpa ungdomarna att reflektera över sina vanor och eventuellt ompröva dem. Om allvarligt okänt missbruk upptäcks anmäls detta till socialtjänst och föräldrar

Utförande

Programmet innehåller muntliga och skriftliga uppgifter. Man träffas 1-2 gånger i veckan. Varje träff är 1-1,5 timme

ETT NYTT VÄGVAL

Ett nytt vägval är ett program som används på ungdomshem och inom socialtjänsten. Det vänder sig till ungdomar som bedöms ha ett vårdbehov vad gäller kriminalitet. Programmet erbjuder föräldrar att medverka. Det bygger på tankar om kriminalitet som livsstil och vänder sig både till ungdomar som riskerar en kriminell livsstil och de redan har en sådan livsstil.

Programmet syftar till att utmana de kriminella tankemönster som utgör det största hindret för ett liv utan brott. Programmet är i huvudsak ett s.k. kognitivt program, d.v.s. man arbetar främst med tankar, attityder och beteenden. Detta är vad forskning på programresultat säger är mest framgångsrikt. För de många ungdomar som har låg självkänsla vill programmet hjälpa ungdomarna till att ändra sin negativa självbild om de har en sådan.

Bedömning och omfattning

För att avgöra programbehov görs en utredning gällande droger, kriminalitet och kriminella tankemönster samt graden av motivation för förändring. Detta utgör grunden för att bedöma vilka avsnitt som den unge skall gå förutom de obligatoriska basavsnitten. Dessa obligatoriska basavsnitt är 14 stycken, 13 om föräldrarna ej medverkar. Till dessa kan läggas individuellt anpassade avsnitt – det finns 14 sådana avsnitt samt ytterligare 10 färdighetsträningsövningar. Alla ungdomar gör inte alla avsnitt. Vanligt är att man lägger till ca 5 avsnitt så att programmet blir 19 träffar långt.

Innehåll

Avsnitt som behandlas är kriminella tankemönster, kriminell karriär, påverkan av kamrater, drivkrafter till brott, risksituationer, familjesituationen, värderingar, brottsoffer och framtiden. Man träffas helst 2 gånger i veckan under ca 1,5 timme per träff.

Programöversikt

1. Hur är läget?	5. Påverkan av andra	11. Varför tänka på förändring?	17. Rapportera och utmana tankar	22. Kriminella tankemönster III	26-28 Brottsoffer
2. Att förändra och förändras	6-7. Den kriminella karriären	12. Tankar, känslor och beteenden	18. Taktik för att undvika ansvar	23. Vad får någon att fortsätta begå brott?	29. Killat, tjejer och tankemönster
3. Vad vill jag med mitt liv?	8. Vem är du?	13-15 Kriminella tankemönster	19-20 Kriminella tankemönster II	24. Risksituationer för brott	30 Avslutning
4. Familjen som grupp	9-10 Livshistoria	16. Att sätta upp mål.	21. Värderingsövningar	25. Värderingsövningar.	Färdighetsövningar 10 st